4de Sondag van die Lydenstyd – Lätare – 30 Maart 2025

Op die toets tafel: Om God te prys, dit is ons taak

Dit is net een letter wat die twee woorde nie deel nie. Die ***a***; of die ***i***. Dank en Dink! Dit alleen laat my dink dat dank en dink absoluut bymekaar hoort en wedersyds afhanklik is.

Thomas Mann, die bekende skrywer, het dit eenkeer so gestel: "Dink en dank is verwante woorde; ons dank die lewe waarin ons daaroor dink!"

Paul Gerhardt is die bekendste liederedigter in ons gesangeboek! Van die 130 liedere wat bekend geword het, is 27 in die Evangeliese Gesangboek opgeneem.

En dit is deur hom dat ons kan leer dat om die lewe te bedink, die ander kant van dank is. In baie liedere kan mens iets voel van sy moeilike lewe as pastor, as eggenoot en as pa, en ook as burger. Hy het tussen 1607 en 1676 gelewe.

Op die ouderdom van veertien was hy ten volle 'n weeskind, sy pa is in 1619 oorlede en sy ma twee jaar later Toe hy sewe jaar oud was, het die oorlog begin wat dertig jaar geduur het. Toe dit uiteindelik eindig, was hy 41 jaar oud!

Ten spyte van alles wat hy ervaar het, het hy nooit vergeet om dankie te sê nie! Sonder om die werklikheid te ontken, kon hy ook sien wat hom dankbaar gemaak het.

“’n Hart wat geduldig is” kan hy vra vir “gelukkige gedagtes” vir die “hoogs bedroefde siele wat hulleself met swaarmoedigheid kwel”.

Die kalmte word weerspieël in die liedjie “Langer wil ek my nie kwel nie” en “Beveel die Heer jou weë” en “Wees tevrede en wees stil”.

In die lied waaruit ons vandag wil sing en bedink, kry hy dit reg om 'n siening van aardse skoonheid en 'n verwysing na 'n hoër werklikheid te kombineer.

Daar is 'n pragtige storie oor hierdie liedjie, waarvan ons nie weet of dit werklik gebeur het of net 'n pragtige legende is nie.

Vier kinders is in Gerhardt se familie dood. Toe sy vrou een keer baie bedroef was, word gesê dat hy die liedjie vir haar gekomponeer het: *Gaan uit my hart en wees verblyd...*, en hy het sy vrou daarmee bedoel, en soek die pad terug na dankbaarheid in die natuur.

Baie jare gelede het ek 'n pragtige toonsetting van die lied by ’n middagkonsert in die kerk in Görlitz gehoor. Hy het variasies op die meeste van die verse gekomponeer, insluitend melodieë deur W. A. Mozart.

Ek gaan toe na die orrelis, wat ook die komponis was, en vra hom vir die bladmusiek. Gottfried Fischer het dit gelukkig aan my gegee.

Ons hoor die oorklanking vir verse 1 – 3

Gemeente sing verse 1-3

1)Geh aus, mein Herz, und suche Freud in dieser lieben Sommerzeit an deines Gottes Gaben; schau an der schönen Gärten Zier und siehe, wie sie mir und dir sich ausgeschmücket haben, sich ausgeschmücket haben.
(1)Gaan uit my hart, en wees verblyd in hierdie liewe somertyd en sing jou God ter ere. Hoe lyk die wêreld tog so mooi, so wonderlieflik opgetooi net soos met bruilofs klere.)

2) Die Bäume stehen voller Laub, das Erdreich decket seinen Staub mit einem grünen Kleide; Narzissus und die Tulipan, die ziehen sich viel schöner an als Salomonis Seide, als Salomonis Seide.
(2)Kyk daar, die bome, lowerryk, die vleie wat so heerlik pryk, grasgroen nou na die reën. Die blomtuin staan in volle fleur, wat is ’n koningskleed, wat kleur en prag betref, daarteën?)

<u>(Die verse wat nou volg is slegs in Duits beskikbaar, met n direkte vertaling in hakkies daarna)</u>

3)Die Lerche schwingt sich in die Luft, das Täublein fliegt aus seiner Kluft und macht sich in die Wälder; die hochbegabte Nachtigall ergötzt und füllt mit ihrem Schall Berg, Hügel, Tal und Felder, Berg, Hügel, Tal und Felder.
(3) Die kiewiet vat die lug in, die duiftjie vlieg uit sy gat en gaan die bos in; Die hoogs begaafde nagtegaal verlustig en vul berge, heuwels, dale en velde, berge, heuwels, dale en velde met sy klank.)

Orrel variasie van vers 4 + 5

Gemeente sing vers 4 + 5

4)Die Glucke führt ihr Völklein aus, der Storch baut und bewohnt sein Haus, der schnelle Hirsch, das leichte Reh ist froh und kommt aus seiner Höh ins tiefe Gras gesprungen, ins tiefe Gras gesprungen.
(4) Die hen ly haar trop uit, die ooievaar bou en woon in sy huis, die vinnige takbok, die ligte takbok is bly en kom huppelend uit sy heuwel in die diep gras gespring, in die diep gras gespring.)

5)Die Bächlein rauschen in dem Sand und malen sich an ihrem Rand mit schattenreichen Myrten; die Wiesen liegen hart dabei und klingen ganz vom Lustgeschrei der Schaf und ihrer Hirten, der Schaf und ihrer Hirten.
(5)Die strome bruis in die sand en is aan hul rande geverf met skaduryke mirte; Die weivelde lê dig daarby en is vol van die vreugdekrete van die skape en hulle herders, die skape en hulle herders.)

Hoe gereeld het mense dit al vir my gesê: Ek het nie ’n kerk nodig om naby God te wees nie, ek gaan die natuur in, dis waar ek hom vind. Ek het al dikwels 'n téén vraag gevra: Hoekom speel julle dit teen mekaar af?

Ja, dit is reg en goed om God in die natuur te soek. Dit is tog sy skepping wat ons mag bewonder. En ons kan hom herken in die sogenaamde klein en groot dinge. Of die verhewe berge of die uitgestrektheid van die see, of die indrukwekkende diere of selfs die onopvallende klein wesens.

Ja, ook die manjifieke en diverse blomme prag! Maar ons mag nie die onkruid en muskiete wat ons pla, uit die oog verloor nie. Daar is 'n stukkie van God se krag in alles.

En nie te vergeet nie: kyk na die diversiteit van die menslike gesig. Die Bybel het die moed om te sê: hulle is almal ’n ewebeeld van God!! Kyk elke dag in die spieël en sê vir jouself: Ek is die ewebeeld van God

Kom ons sing nou oor die bye, die wingerdstok, die koring!

Gemeente sing verse 6 + 7

(Die verse wat nou volg is slegs in Duits beskikbaar, met n direkte vertaling in hakkies daarna)

6)Die unverdrossne Bienenschar fliegt hin und her, sucht hier und da ihr edle Honigspeise; des süßen Weinstocks starker Saft bringt täglich neue Stärk und Kraft in seinem schwachen Reise, in seinem schwachen Reise.
(6) Die onverskrokke swerm bye vlieg heen en weer en soek hier en daar na hul edel heuningkos; Die soet wingerdstok se sterk sap bring daagliks nuwe krag en krag in sy swak reis, in sy swak reis.)

7) Der Weizen wächset mit Gewalt; darüber jauchzet jung und alt und rühmt die große Güte des, der so überfließend labt und mit so manchem Gut begabt das menschliche Gemüte, das menschliche Gemüte.
(7) Die koring groei gewelddadig; Hieroor juig en loof oud en jonk en roem die groot goedheid van hom wat so oorvloedig lawe en voed die menslike gemoed, die menslike gemoed.)

Ons hoor die Orrelvariasie van Vers 8 – 11

En sing dan die Verse 8 – 11

8) Ich selber kann und mag nicht ruhn, des großen Gottes großes Tun erweckt mir alle Sinnen; ich singe mit, wenn alles singt, und lasse, was dem Höchsten klingt, aus meinem Herzen rinnen, aus meinem Herzen rinnen.
(8) Ek self kan en wil nie rus nie, die groot God se groot dade wek al my sintuie; Ek sing saam as alles sing, en laat dit wat vir die allerhoogste klink uit my hart vloei, uit my hart vloei.)

9) Ach, denk ich, bist du hier so schön und lässt du's uns so lieblich gehen auf dieser armen Erden: was will doch wohl nach dieser Welt dort in dem reichen Himmelszelt und güldnen Schlosse werden, und güldnen Schlosse werden!
(9) Ag, ek dink, jy is so pragtig hier en jy maak dinge vir ons so lieflik op hierdie arm aarde: wat sal ná hierdie wêreld gebeur in die ryke uitspansel van die hemel, ryke uitspansel van die hemel!)

10) Welch hohe Lust, welch heller Schein wird wohl in Christi Garten sein! Wie muss es da wohl klingen, da so viel tausend Seraphim mit unverdrossnem Mund und Stimm ihr Halleluja singen, ihr Halleluja singen.

(10) Watter groot vreugde, watter helder lig sal daar in Christus se tuin wees! Hoe moet dit klink as soveel duisend serafs met ongesnoerde mond en stemme hul halleluja sing, hul halleluja sing?)

11) O wär ich da! O stünd ich schon, ach süßer Gott, vor deinem Thron und trüge meine Palmen: so wollt ich nach der Engel Weis erhöhen deines Namens Preis mit tausend schönen Psalmen, mit tausend schönen Psalmen.
(11) Ag as ek daar was! O, as ek voor u troon sou staan, o liewe God, en my palms sou dra, sou ek, nes die engele, u Naam verhef met duisend pragtige psalms, met duisend pragtige psalms.)

Ons het dit beslis opgemerk: vanaf die 9de vers neem Paul Gerhardt die natuurbeelde oor om dit te gebruik om van die hemel te praat. Wat op ons wag, oortref alles waaroor ons as so wonderlik in die natuur gesing het.

Hy noem dit "Goue Kasteel", "Christus se Tuin", 'n plek waar kla nie meer nodig sal wees nie, maar net melodieuse liedere sal saam met die engele gesing word. “Duisend pragtige Psalms”!! Ons musiek is 'n voorsmakie van hemelse musiek.

Hy smag daarna, na die lewe op aarde hierdie lewe "voor God se troon" te kan ervaar.

Op die ou end voel ek in sy woorde, soortgelyk aan die bekende verhaal van die verandering, dat hy nie die werklikheid waarin hy leef kan ignoreer wanneer hy spog nie.-

Ja, ons dra steeds die "juk van die liggaam", maar dit behoort nie 'n rede vir berusting te wees nie. Hy wil hê dat ten spyte van alles, "sy hart gereed bly vir lof." Dink en dank word bymekaar gebring.

Hy weet dat dit dikwels nie maklik is nie en vra dat die Gees van God aan sy sy moet wees. Hy wil nie voor God leef soos 'n "verlepte blom" nie, maar soos 'n bloeiende, lekker ruikende blom, 'n boom wat lewenskrag en diep wortels het.

Sy vurigste wens bly dat die loflied wat ons net “gebroke” hier op aarde kan sing, ’n “Soli Deo Gloria” sal wees.

In die lied: *Nou jubel die hele wêreld tot eer van die Here*, lui een vers: "*Dank ons God, sing tot eer van Hom, loof sy Naam met 'n groot stem; sing lof en dank almal. Prys God, dit is ons amp., dit is ons amp*"

Om God te eer en die lewe voor Hom te oorweeg, bly ons taak. Paul Gerhardt herinner ons met sy lied dat ons dit nie moet vergeet nie. Amen

Gemeente sing Vers 12 – 15

12) Doch gleichwohl will ich, weil ich noch hier trage dieses Leibes Joch, auch nicht gar stille schweigen; mein Herze soll sich fort und fort an diesem und an allem Ort zu deinem Lobe neigen, zu deinem Lobe neigen.
(12) Nietemin wil ek, omdat ek nog hier is met hierdie liggaam se juk, nie stilbly nie; my hart sal altyddeur, hier en op elke plek neig tot u lof, neig tot u lof.)

13) Hilf mir und segne meinen Geist mit Segen, der vom Himmel fleußt, dass ich dir stetig blühe; gib, dass der Sommer deiner Gnad in meiner Seele früh und spat viel Glaubensfrüchte ziehe, viel Glaubensfrüchte ziehe.
(13) Help my en seën my gees met seëninge wat uit die hemel vloei, sodat ek gedurig vir jou kan floreer; Gee, dat die somer van u genade in my siel, vroeg en laat, baie vrug van geloof voortbring, baie vrug van geloof voortbring.)

14) Mach in mir deinem Geiste Raum, dass ich dir werd ein guter Baum, und lass mich Wurzel treiben. Verleihe, dass zu deinem Ruhm ich deines Gartens schöne Blum und Pflanze möge bleiben, und Pflanze möge bleiben.
(14) Maak plek vir u gees in my, dat ek vir u 'n goeie boom kan word, en laat my wortels skiet. Gee dat tot u eer ek van u tuin die pragtige blom en plant mag bly, en plant mag bly.)

15) Erwähle mich zum Paradeis und lass mich bis zur letzten Reis an Leib und Seele grünen, so will ich dir und deiner Ehr allein und sonsten keinem mehr hier und dort ewig dienen, hier und dort ewig dienen.
(15) Verkies my na die paradeis en laat my tot by die laaste rys in liggaam en siel groei, dan wil ek jou en jou eer alleen, en niemand anders hier en daar vir altyd dien, hier en daar vir altyd dien.)

Skrywer: Reinhard Keding